

Perspectievenbeeld Waterbeheerprogramma 2028 - 2033

Inhoud

Over het Perspectievenbeeld	3	5 Voorbereid op watertekorten	19	9 Klimaatneutraal en circulair	31
Doel en aanpak van het participatietraject	4	Medeoverheden	20	Medeoverheden	32
1 Primaire waterkeringen	6	Inwoners	20	Inwoners	32
Medeoverheden	7	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	20	10 Recreatie, beleving en cultuurhistorisch erfgoed	33
Inwoners	7	Terreinbeheerders natuur en recreatie	21	Medeoverheden	34
Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	7	Overig	21	Inwoners	34
Overig	8	6 Schoon water	22	Terreinbeheerders natuur en recreatie	34
2 Regionale waterkeringen	9	Medeoverheden	23	Overig	35
Medeoverheden	10	Inwoners	23	11 Wegbeheer	36
Inwoners	10	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	23	Medeoverheden	37
Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	10	Terreinbeheerders natuur en recreatie	24	Inwoners	37
Overig	11	Overig	24	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	37
3 Oppervlaktewater en grondwater in balans	12	7 Biodiversiteit & (natte) natuur	25	Overig	37
Medeoverheden	13	Medeoverheden	26	12 Weerbaarheid	38
Inwoners	13	Inwoners	26	Medeoverheden	39
Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	13	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	26	Inwoners	39
Terreinbeheerders natuur en recreatie	15	Terreinbeheerders natuur en recreatie	27	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	39
Overig	15	Overig	27	Overig	39
4 Voorbereid op neerslagpieken	16	8 Afvalwater zuiveren	28	Vervolgstappen	40
Medeoverheden	17	Medeoverheden	29	Terugblik op het proces	40
Inwoners	17	Inwoners	29		
Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	17	Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	29		
Overig	18	Overig	29		

Over het Perspectievenbeeld

Dit is het Perspectievenbeeld van het ontwerp Waterbeheerprogramma 2028-2033 van Waterschap Rivierenland. Het laat zien welke belangen, zorgen, ideeën en suggesties onze stakeholders hebben bij het ontwerp Waterbeheerprogramma 2028-2033.

Dit document beschrijft hoe het participatieproces is georganiseerd, welke stakeholders zijn uitgenodigd en welke vragen zijn gesteld. Het grootste deel van dit document bestaat uit het eigenlijke Perspectievenbeeld. Voor elk beleidsthema zijn steeds alle reacties binnen één stakeholdergroep

gebundeld tot één perspectief. Op die manier ontstaat een beeld van hoe die groep als geheel naar ons werk kijkt. Daarna volgt steeds het antwoord op de vraag “Hoe nemen we dit mee?” Het document sluit af met de vervolgstappen en een terugblik op het proces.

Het Perspectievenbeeld is geen representatief onderzoek en geen besluit. We zien het als een spiegel van de ‘buitenwereld’ op ons werk en als belangrijke input voor de verdere uitwerking van het ontwerp Waterbeheerprogramma 2028-2033.

Doel en aanpak van het participatietraject

Hieronder beschrijven we het doel en de aanpak van het participatietraject.

Waarom participeren?

Door onze ambities en doelen op tijd voor te leggen aan onze stakeholders maken we het Waterbeheerprogramma beter uitvoerbaar en de bestuurlijke afweging rijker. Dat is de belangrijkste reden om te participeren.

Daarnaast is participatie wettelijk verankerd in de Omgevingswet: bij het vaststellen van het ontwerp Waterbeheerprogramma laat het waterschap zien hoe inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden zijn betrokken en wat dat heeft opgeleverd.

Het niveau van participatie

Vooraf hebben we duidelijk gemaakt hoeveel ruimte er is om invloed uit te oefenen: er is ruimte om perspectieven, aandachtspunten en prioriteiten mee te geven. Zo konden mensen thema's verrijken en aanscherpen. Wettelijke taken en verantwoordelijkheden van het waterschap staan niet ter discussie. Op de participatieladder, die aangeeft hoeveel invloed deelnemers hebben, valt dit traject onder de trede "meedenken" in het participatiebeleid van Waterschap Rivierenland.

De geraadpleegde stakeholders

We hebben de participatievraag gericht gesteld aan stakeholders die in hun dagelijkse praktijk de effecten van het werk van het waterschap ervaren:

DE PARTICIPATIELADDER

- medeoverheden (gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat);
- inwoners;
- terreinbeheerders natuur en recreatie;
- agrarische bedrijven en hun belangenorganisaties;
- bouw- en vastgoedpartijen;
- netbeheerders.

Professionele partijen hebben we vooral benaderd via koepel- en brancheorganisaties en inwoners via gebiedsgebonden organisaties zoals dorps- en wijkraden. Daarnaast stond het (digitale)

participatieplatform open voor iedereen die zich betrokken voelt. We hebben hierover gecommuniceerd via onze website en social-mediakanalen.

De wijze van participatie

We hebben gekozen voor een digitale vorm van participatie. Hiervoor hebben we een e-participatieplatform opgezet en een webinar ontwikkeld. Het e-participatieplatform ging live op 11 mei 2026. Van 11 mei tot en met 30 juni 2026 konden deelnemers reageren via de vragenlijst. Op 2 juni 2026 vond een webinar plaats. Daarin lichtten we de thema's van het Waterbeheerprogramma en

het participatieproces toe en konden deelnemers live vragen stellen. Gedurende de hele periode konden deelnemers vragen stellen via e-mail: participatie@wsrl.nl. Ook hielden we de lijst met veelgestelde vragen op het platform steeds bij.

Het participatieproces is ontworpen volgens de methodiek van het Relevant Gesprek®. Daarin leggen we vooraf vast waarom, waarover, met wie, en hoe we het gesprek voeren. Alle deelnemers ontvingen dezelfde basisinformatie en reageerden via een vast reactieformulier op het e-participatieplatform: meedenken.waterschaprivierenland.nl. Dat zorgde voor vergelijkbare inbreng, die we gestructureerd konden verwerken.

De centrale participatievraag

Deelnemers konden meedenken over 12 beleidsthema's uit het Waterbeheerprogramma en kozen zelf op welke thema's ze reageerden.

De centrale participatievraag was:

Wat betekenen de ambities en doelen van het Waterbeheerprogramma in jouw dagelijkse praktijk?

Deelnemers beantwoordden deze centrale vraag per thema aan de hand van vijf deelvragen:

1. Wat betekenen de ambities en doelen voor hen en hun achterban?
2. Welke kansen zien zij?
3. Welke knelpunten of zorgen verwachten zij?
4. Welke doelen hebben volgens hen prioriteit?
5. Wat kunnen of willen zij zelf bijdragen?

Het aantal reacties

In totaal hebben 90 deelnemers gereageerd. De meesten deden dat via het e-participatieplatform; zes partijen stuurden hun reactie per e-mail of als aparte notitie. Vijf deelnemers kozen wel een stakeholdergroep, maar lieten geen inhoudelijke reactie achter. In totaal zijn er 352 reacties binnengekomen, verdeeld over 12 thema's.

De reacties zijn als volgt verdeeld over de stakeholdergroepen:

Inwoners	43
Medeoverheden	27
Overige respondenten, zoals dorpsraden, maatschappelijke organisaties en een aannemer	11
Agrarische bedrijven en belangenorganisaties	6
Terreinbeheerders	3

De verdeling over de thema's is als volgt:

Oppervlakte- & grondwater in balans	47
Biodiversiteit & (natte) natuur	43
Schoon water	42
Voorbereid op neerslagpieken	36
Recreatie, beleving en cultuurhistorisch erfgoed	35
Voorbereid op watertekorten	32
Primaire waterkeringen	24
Weerbaarheid	22
Klimaatneutraal en circulair	21
Afvalwater zuiveren	18
Regionale waterkeringen	17
Wegbeheer	15

Hoe zijn de reacties verwerkt?

We hebben alle reacties gebundeld per stakeholdergroep en per beleidsthema. Niet elke reactie krijgt een individueel antwoord. We gaan specifiek in op reacties die direct raken aan de doelen of effecten van de 12 beleidsthema's uit het Waterbeheerprogramma. Bij elk perspectief laten we zien wat we met de reacties doen. We geven aan wat al in het Waterbeheerprogramma staat, welke onderdelen we aanpassen, wat we intern oppakken, of waarom we suggesties nu niet meenemen in het Waterbeheerprogramma. Zo blijft het Perspectievenbeeld leesbaar en blijft de koppeling met het Waterbeheerprogramma duidelijk.

1 Primaire waterkeringen

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht. Zij geven samenvattend aan dat ze veiligheid als basiswaarde breed delen, maar dat er duidelijke accentverschillen zijn:

- Medeoverheden vragen om een integrale aanpak en om meerlaagsveiligheid. Denk aan preventie, ruimtelijke inrichting en rampenbeheersing.
- Inwoners vragen om bewustwording en betrokkenheid. Zij vinden dat mensen waterveiligheid te vanzelfsprekend vinden.
- Er is een opvallende spanning tussen veiligheidsinvesteringen en natuur- en recreatiebelangen. Bredere of hogere dijken vragen om ruimte. Die ruimte is ook nodig voor natuur en recreatie. Stakeholders verschillen van mening over welk belang voorrang krijgt.

Medeoverheden

Voor medeoverheden staat waterveiligheid voorop: daar kan niets aan afdoen. Ze vragen om een integrale aanpak, waarbij we dijkversterkingen ook benutten voor kansen op het gebied van recreatie, natuur en gemeentelijke ontwikkeling. Ook missen zij duidelijkheid over de evacuatiestrategie en over wat bewoners moeten doen bij een overstroming. Eén provincie vraagt of het waterschap een regierol wil oppakken bij meerlaagsveiligheid, door te stimuleren dat er een strategie wordt opgesteld. Deze provincie biedt aan met kennis, netwerk en capaciteit bij te dragen aan het gesprek over meerlaagsveiligheid.

Hoe nemen we dit mee?

- De mogelijkheid om dijkversterkingen ook te benutten voor recreatie, natuur en gemeentelijke ontwikkeling is onderdeel van ons reguliere meekoppelkansenbeleid. De doelen in het Waterbeheerprogramma sluiten hierop aan.
- In het Waterbeheerprogramma leggen we uit dat meerlaagsveiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van het Rijk, provincies en waterschappen. Wij zijn verantwoordelijk voor sterke dijken en keringen: de eerste laag. Bij de andere lagen, zoals gebiedsinrichting en rampenbestrijding, denken we mee en brengen we kennis in. De uitvoering ligt bij gemeenten en de veiligheidsregio. We willen graag samen met andere overheden werken aan brede maatschappelijke opgaven, zoals meerlaagsveiligheid.
- Samenwerken aan maatschappelijke opgaven en kennis en ervaring benutten van inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en overheden is opgenomen

als uitgangspunt in het Waterbeheerprogramma. Dat geldt voor alle thema's. Hoe we dat per aanbod concreet invullen, staat niet in het Waterbeheerprogramma zelf; dat werken we uit in de uitvoering en in onze gesprekken met partners. We waarderen het aanbod van kennis, netwerk en capaciteit.

Inwoners

Inwoners geven aan dat veilig wonen voor hen het belangrijkste is. Toch maken ze zich zorgen: zij vinden dat mensen waterveiligheid te vanzelfsprekend vinden en niet goed genoeg voorbereid zijn op een overstroming. Ze zien kansen om beter met bewoners te communiceren over dijkringen en risico's. Enkele inwoners vragen om échte betrokkenheid: wees transparant over de problemen op bepaalde plekken en laat inwoners meedenken over oplossingen, in plaats van alleen over de invulling. Inwoners willen hier zelf bij helpen, bijvoorbeeld door mensen in hun omgeving bewuster te maken, door mee te werken aan dijkbewaking en via pilots en lokale netwerken.

Hoe nemen we dit mee?

- Inwoners voorbereiden op overstromingssituaties en evacuatie is geen directe taak van het waterschap. Dit valt onder verantwoordelijkheid van gemeenten en veiligheidsregio's. In het Waterbeheerprogramma is toegelicht dat meerlaagsveiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van het Rijk, provincies en waterschappen.
- Communicatie over hoogwater is als doel opgenomen

in het Waterbeheerprogramma: door onze communicatie over hoogwater maken inwoners en partners risicobewuste keuzes en zijn zij weerbaarder.

- Ook voor inwoners geldt: we werken samen aan maatschappelijke opgaven en benutten daarbij de kennis en ervaring van inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en overheden. Dat is een uitgangspunt in het Waterbeheerprogramma.
- Dat inwoners willen meewerken aan dijkbewaking en andere mensen bewuster willen maken, is een kans. Dit geven we door aan de dijkbewakingsorganisatie.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

Vanuit deze groep dacht één partij mee. Deze onderschrijft dat inwoners, bedrijven en infrastructuur beschermd blijven tegen hoogwater, dat inwoners zich bewust zijn van de risico's en dat schade en maatschappelijke ontwrichting beperkt blijven. Aanvullende zorgen of een eigen bijdrage noemt deze partij niet.

Hoe nemen we dit mee?

- De effecten en doelen die deze partij onderschrijft, staan in het Waterbeheerprogramma, waaronder het doel dat inwoners en partners door onze communicatie over hoogwater risicobewuste keuzes maken.

Overig

Vanuit deze groep dachten vier partijen mee, met heel verschillende invalshoeken. Een dorpsraad wil onbezorgd wonen combineren met recreatief gebruik van de dijken en vreest dat het natuurbelang te zwaar weegt. De natuurmilieuwerkgroep wil juist minder recreatie en meer biodiversiteit en niet bouwen in de uiterwaarden. Het drinkwaterbedrijf vraagt om vroegtijdige betrokkenheid bij planvorming, zodat drinkwaterleidingen bereikbaar blijven voor inspectie en onderhoud. Eén deelnemer pleit voor een heel andere aanpak: hij ziet vooral kansen voor grootschalige woningbouw langs de rivieren, ook binnendijs en met hoogbouw. Waar de andere deelnemers kansen zien om samen te werken binnen de bestaande belangen,

wil deze deelnemer die belangen juist laten wijken voor ontwikkeling. Alle vier bieden aan mee te denken.

Hoe nemen we dit mee?

- Recreatief medegebruik van de dijk en de wens voor meer biodiversiteit wegen we altijd af tegen het belang van de waterveiligheid. Dit staat in het Waterbeheerprogramma. Per dijktraject en per situatie bekijken we wat mogelijk is, passend bij ons beleid. De uitkomst is altijd maatwerk.
- In het Waterbeheerprogramma zijn geen specifieke bepalingen opgenomen over kabel- en leidingentracés, omdat dit niet aansluit bij een Waterbeheerprogramma op hoofdlijnen. Wij onderkennen het belang van een goede bescherming, bereikbaarheid en beheerbaarheid

van vitale infrastructuur, zoals drinkwaterleidingen. Bij de planvorming en in onze projecten betrekken we netbeheerders vroeg, zodat we belangen zorgvuldig kunnen meewegen. We geven de voorkeur aan géén leidingen in de dijk, maar aan een tracé daarbuiten. Waar dat niet mogelijk is, stellen we eisen aan de aanleg en het beheer van de leiding. Liggingzekerheid kunnen we niet bieden, omdat de waterveiligheid voorop staat.

- We waarderen dat deze partijen willen meedenken en kennis en netwerk willen inzetten.
- De suggestie over grootschalige woningbouw nemen wij niet mee. Ruimtelijk beleid is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Als waterschap kunnen wij wel optreden als adviseur.

2 Regionale waterkeringen

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht. Veel deelnemers geven dezelfde antwoorden als bij het thema Primaire waterkeringen. Daarom is er over dit thema minder nieuwe, specifieke inhoud. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Deelnemers besteden specifiek aandacht aan biodiversiteit op kades en aan kansen om dit te combineren met andere plannen. Bloemrijke dijken leveren volgens een medeoverheid ook aantrekkelijke verbindingroutes op voor natuur én mensen.
- Ook hier is er spanning tussen veiligheid en natuur- en recreatieambities. Sommige deelnemers vinden dat het zwaartepunt te veel op versterking van de keringen ligt, waardoor kansen voor natuur en recreatief medegebruik blijven liggen.
- Inwoners vragen om meer betrokkenheid bij versterkingsprojecten. Juist participatie en aandacht voor natuur en recreatie maken dat stakeholders willen meedoen.

Medeoverheden

Medeoverheden herhalen voor dit thema grotendeels hun inbreng bij het thema Primaire waterkeringen: veiligheid staat voorop, kansen om biodiversiteit op kades te combineren met andere werkzaamheden zijn welkom en de vraag naar de rol van Waterschap Rivierenland bij meerlaagsveiligheid geldt ook hier. Als eigen bijdrage denkt een provincie graag mee over het gebiedsgerichte gesprek over meerlaagsveiligheid.

Hoe nemen we dit mee?

- Waterveiligheid is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma.
- In het Waterbeheerprogramma leggen we uit dat meerlaagsveiligheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van het Rijk, provincies en waterschappen. Wij zijn verantwoordelijk voor sterke dijken en keringen: de eerste laag. Bij de andere lagen, zoals gebiedsinrichting en rampenbestrijding, denken we mee en brengen we kennis in. De uitvoering ligt bij gemeenten en de veiligheidsregio. We willen graag samen met andere overheden werken aan brede maatschappelijke opgaven, zoals meerlaagsveiligheid. We waarderen het aanbod om hierover mee te denken.
- We besteden in het Waterbeheerprogramma aandacht aan recreatief medegebruik en aan meer biodiversiteit op en rond onze regionale keringen, inclusief de wegen erop.

Inwoners

Inwoners herhalen op dit thema grotendeels hun standpunten over het thema Primaire waterkeringen. Ze geven hier minder nieuwe, specifieke inhoud. Veiligheid en leefbaarheid staan voor hen voorop. Daarnaast willen ze meer betrokkenheid bij versterkingsprojecten en meer aandacht voor natuur en recreatie. Eén inwoner vraagt aandacht voor de Lingedijken en voor meer bewustwording over de risico's die horen bij de Linge als boezemgebied. Als eigen bijdrage noemen inwoners pilots, kennis en vrijwilligerswerk.

Hoe nemen we dit mee?

- Dat we met het beheer en de versterking van regionale keringen bijdragen aan biodiversiteit, recreatief medegebruik en circulariteit, is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Hoe we inwoners betrekken bij versterkingsprojecten, werken we per project uit.
- De vraag om meer bewustwording over de Linge als boezemgebied sluit aan bij ons doel in het Waterbeheerprogramma: door onze communicatie over hoogwater maken inwoners en partners risicobewuste keuzes en zijn zij weerbaarder. Door gebiedsgericht te werken en via onze gebiedsprocessen communiceren we specifiek over de risico's van hoogwater op de Linge.
- We waarderen het aanbod van inwoners om bij te dragen met pilots, kennis en vrijwilligerswerk.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

Vanuit deze groep dacht één partij mee. De agrarische sector denkt bij het thema Regionale waterkeringen hetzelfde als bij Primaire waterkeringen: bescherming van bedrijven en infrastructuur staat voorop. Aanvullende zorgen of een eigen bijdrage noemt deze partij niet.

Hoe nemen we dit mee?

- De effecten en doelen die deze partij onderschrijft, staan in het Waterbeheerprogramma: de regionale keringen voldoen aan de provinciale veiligheidsnormen en door onze communicatie over hoogwater maken inwoners en partners risicobewuste keuzes.

Overig

- In deze groep dacht één partij mee: een natuurmilieuwerkgroep. Deze vindt dat het beheer en de versterking van keringen moeten bijdragen aan biodiversiteit en duurzaamheid. Water vasthouden in plaats van afvoeren en het water schoon houden zijn voor deze partij de kern. Als knelpunt noemt zij te weinig regelgeving en te weinig toezicht, met het risico dat de situatie onomkeerbaar wordt.

Hoe nemen we dit mee?

- Dat we met het beheer en de versterking van regionale keringen bijdragen aan biodiversiteit, recreatief medegebruik en circulariteit, is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Rondom het gebruik van onze keringen spelen vaak tegengestelde belangen; waterveiligheid staat daarbij altijd voorop. Per situatie wegen we alle belangen af, passend bij ons beleid. De uitkomst is altijd maatwerk.
- Het vasthouden van water komt aan bod bij

de thema's Voorbereid op watertekorten en Oppervlakte- en grondwater in balans. Schoon water behandelen we bij het thema Schoon water.

- Te weinig regelgeving en te weinig toezicht zijn te algemeen gesteld om hierop een gericht antwoord te kunnen geven. In algemene zin werken wij aan vermindering van regeldruk en gaan wij uit van vertrouwen. Dit sluit ook aan bij de geest van de Omgevingswet. We handhaven als dat nodig is.

3 Oppervlaktewater en grondwater in balans

Over dit thema hebben vijf stakeholdergroepen meegedacht. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Er is een breed gedeelde wens voor een sterk en veerkrachtig watersysteem en voor beter inzicht in het grondwatersysteem als basis daarvoor.
- Er is duidelijke spanning tussen groepen over de verdeling van water, vooral tussen landbouw, natuur en inwoners en over hoe actief het waterschap daarin moet sturen.
- Enkele inwoners vragen om actievere sturing door het waterschap, ook als dat betekent dat watergebruik wordt beperkt. Zij maken zich zorgen over de invloed van de landbouwlobby en over dalende grondwaterstanden.
- Medeoverheden vragen om samenwerking, het delen van kennis en betere data over het watersysteem.
- Agrarische partijen benadrukken het belang van voldoende water.
- Het drinkwaterbedrijf wil dat de functie van drinkwaterwinning duidelijk wordt geborgd.

Medeoverheden

Medeoverheden vragen om een klimaatrobuust watersysteem, met heldere sturing en betere informatie over grondwater en oppervlaktewater. Eén gemeente signaleert concrete gebreken: in de legger, de officiële registratie van watergangen, dijken en kunstwerken, ontbreken de duikers. Deze gemeente heeft melding gedaan van de fouten en geeft aan dat daar niets mee is gebeurd. Medeoverheden vinden de doelen te vrijblijvend geformuleerd en benadrukken dat dit geen opgave is van het waterschap alleen: het vraagt gebiedsgerichte samenwerking met boeren, tuinders, inwoners en natuurorganisaties. Zij willen bijdragen met data, kennis en hun netwerk; één gemeente biedt aan de eigen peilbuizen te benutten om grondwaterstanden inzichtelijk te maken.

Hoe nemen we dit mee?

- Het is vervelend dat de melding van fouten in de legger geen opvolging heeft gekregen. Voor het melden van onjuistheden in onze leggers hebben wij geen standaard meldprocedure. We nemen dit ter overweging als verbeterpunt. De melding is inmiddels opnieuw intern doorgegeven. Gemeenten kunnen via onze accountmanager altijd informeren naar de stand van zaken.
- We willen inzicht verbeteren in het oppervlaktewater- en grondwatersysteem. Dat is een doel van het Waterbeheerprogramma. Het is wel een uitdaging om alle knelpunten in het watersysteem tegelijk in beeld te hebben, met een compleet beeld van alle watervragers: drinkwater, natuur, industrie, landbouw en het tegengaan van bodemdaling. Mede daarom

zijn onze doelen voor dit thema nog niet zo concreet als we zelf willen. We maken de doelen concreter op basis van actuele en betrouwbare data. Dit is een ontwikkelstap. We steunen samenwerking tussen overheden bij het uitwisselen van data en informatie, en waarderen het aanbod van kennis, data en netwerk. We gebruiken de bestaande regionale en landelijke overleggen om kennis en ervaringen uit te wisselen en om doelen tussen overheden op elkaar af te stemmen.

Inwoners

Inwoners maken zich zorgen over dalende grondwaterstanden en de gevolgen voor houten heipaalfunderingen onder hun huizen. Zij willen dat het waterschap actiever stuurt, bijvoorbeeld met beleid voor wanneer er gesproeid mag worden. Vaak vinden zij dat de landbouwlobby te veel invloed heeft op de waterbelangen, ten koste van wonen en natuur. Inwoners willen ook zelf bijdragen, via lokale pilots en burgerparticipatie. Ook vragen ze om meer bewustwording, bijvoorbeeld via dashboards met actuele grondwaterstanden. Een klankbordgroep uit een dorp vraagt het waterschap om richting gemeente en provincie een sturende rol te nemen, zodat water en bodem leidend zijn bij plannen voor woningbouw.

Hoe nemen we dit mee?

- Wij stellen peilbesluiten op om vast te leggen welk waterpeil we in een gebied aanhouden. Daarbij wegen we verschillende belangen tegen elkaar af. Een peilbesluit gaat over oppervlaktewaterpeilen en

niet rechtstreeks over grondwaterpeilen. Voor het openbaar stedelijk gebied heeft de gemeente een grondwatertaak en de eigenaar van een woning is zelf verantwoordelijk voor de fundering. Daarom staat er in het Waterbeheerprogramma niets over houten heipaalfunderingen.

- In de beleidsregels bij de Waterschapsverordening is vastgelegd hoe wij omgaan met onttrekking voor beregening uit oppervlaktewater en grondwater.
- In het Waterbeheerprogramma hebben we de ambitie opgenomen om mensen meer waterbewust te maken en hen te betrekken bij maatregelen die ze zelf kunnen uitvoeren. Hoe we dat doen, moeten we nog concreet uitwerken. We nemen het idee om gebruik te maken van dashboards met grondwaterstanden hierin mee. Overigens is al veel actuele informatie beschikbaar, bijvoorbeeld via BROloket.nl.
- Bij woningbouwplannen heeft het waterschap een adviserende rol. Water- en bodemsturend is een leidend principe voor onze advisering hierover. Dit is vastgelegd in het Waterbeheerprogramma.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

De agrarische sector benadrukt dat landbouwbedrijven zonder voldoende water niet kunnen bestaan.

Capillaire opstijging en het grondwaterpeil zijn direct van belang voor bedrijven op rivierklei. Zij wijzen op concrete bedreigingen: de waterbeschikbaarheid in de grote rivieren neemt af, waardoor inlaten van water minder vanzelfsprekend wordt. Daarnaast tast de opkomst van de Amerikaanse rivierkreeft watergangen

en oevers aan. Volgens de fruitteelt wordt dat laatste probleem heen en weer geschoven tussen het Rijk, provincie en waterschap. De fruitteelt vraagt daarnaast aandacht voor een extra waterinlaat in de Tielerwaard en om duidelijkheid over wat het in kaart brengen van onttrekkingspunten betekent voor de bedrijfsvoering. Als bijdrage bieden zij projecten binnen het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, betere sponswerking van de bodem, efficiënter beregenen en het delen van kennis.

Hoe nemen we dit mee?

- Met ons peilbeheer streven we naar een goede balans tussen afvoeren en aanvoeren van water in een gebied. Maar waterbeschikbaarheid kunnen we niet garanderen. Dat hangt af van veel verschillende factoren die het waterschap niet altijd kan

beïnvloeden, zoals de weersomstandigheden. Wat we doen bij langdurige droogte, beschrijven we bij het thema Voorbereid op watertekorten.

- De overlast van de Amerikaanse rivierkreeft vraagt om samenwerking met verschillende partijen. Als waterschap richten wij ons vooral op het onaantrekkelijk maken van de leefomgeving van kreeften door de waterkwaliteit te verbeteren.
- In onze Zoetwaterstrategie is een verkenning opgenomen naar de inlaatmogelijkheden in de Tielerwaard. Of we deze verkenning uitvoeren, is afhankelijk van de ambitie die het Algemeen Bestuur kiest voor het beleidsthema 'Oppervlakte- en grondwater in balans' in dit Waterbeheerprogramma. De verkenning moet uitwijzen of en onder welke voorwaarden verbetering van de inlaatmogelijkheden wenselijk en haalbaar is. Het uitvoeren van de

verkenning betekent dus niet dat de inlaat ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

- We willen inzicht krijgen in de waterbalans van onze gebieden om ons waterbeheer beter te kunnen uitvoeren. Daarom moeten we alle aan- en afvoer uit het (grond)watersysteem in beeld krijgen; dus ook onttrekkingen door de fruitteelt. Het is verplicht om onttrekkingen uit ons grond- en oppervlaktewatersysteem te melden en/of een vergunning aan te vragen en jaarlijks onttrekkingsgegevens door te geven. Dat staat in onze Waterschapsverordening. De komende jaren zetten we extra in op het in beeld brengen van alle onttrekkingen.
- We omarmen het voorstel om samen te werken en kennis te delen via projecten binnen het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. De concrete uitwerking

verloopt via de reguliere overleggen van dat programma. Ook de aandacht voor sponswerking van de bodem en efficiënter beregenen past daarbij.

Terreinbeheerders natuur en recreatie

Vanuit deze groep dacht één partij mee, een beheerder van een klein gebied. Deze vraagt om transparantie over het beheer van grond- en oppervlaktewater en vindt dat het vasthouden van water prioriteit verdient. Deze partij ziet toenemende schommelingen in het grondwater als knelpunt voor de natuur. Ook vraagt de beheerder aandacht voor verontreiniging die nu nog steeds bestaat. De beheerder is bereid mee te denken en deel te nemen aan overleg.

Hoe nemen we dit mee?

- Beter inzicht in het oppervlaktewater- en grondwatersysteem is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma: in 2030 beschikken we over een integraal, actueel en betrouwbaar beeld als basis voor sturing en advisering. Dat inzicht is ook de basis voor transparantie over hoe we het water beheren. De aanpak van verontreiniging komt aan bod bij het thema Schoon water.
- Meer ruimte en stuurbaarheid van het watersysteem, zodat gewenste grond- en oppervlaktewaterstanden vaker worden gerealiseerd, is ook een doel in het Waterbeheerprogramma. Tegelijkertijd is grip op grondwater niet eenvoudig, vanwege verschillende invloeden zoals weersomstandigheden, rivierstanden

en onttrekkingen. Met het peilbeheer van oppervlaktewater hebben we beperkte invloed, zeker in gebieden waar streefpeilen gelden.

- We waarderen het aanbod om mee te denken. De afstemming met natuurorganisaties over gewenste (grond)waterstanden loopt via de bestaande overleggen.

Overig

In deze groep dachten drie partijen mee: een natuurmilieuwerkgroep, een aannemer en een drinkwaterbedrijf. De natuurmilieuwerkgroep vindt bewustwording over eigen verantwoordelijkheid niet genoeg en pleit voor toezicht en regelgeving. De aannemer ziet kansen in decentrale pompsystemen op zonne-energie die het watersysteem minder kwetsbaar maken bij uitval van het stroomnet. Het drinkwaterbedrijf wil dat de drinkwatervoorziening expliciet als vitale functie in het Waterbeheerprogramma wordt opgenomen en dat de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen zwaarder meeweegt bij peilbeheer, inrichting en vergunningverlening. Ook vraagt dit bedrijf om de aanvullende winning en de reserveringsgebieden te verankeren en wijst het erop dat lagere grondwaterstanden kunnen leiden tot bodemdaling en funderingsschade. De aannemer en het drinkwaterbedrijf bieden aan mee te denken en kennis te delen.

Hoe nemen we dit mee?

- In algemene zin werken wij aan vermindering van regeldruk en gaan wij uit van vertrouwen. Dit sluit ook

aan bij de geest van de Omgevingswet. We handhaven als dat nodig is. In het Waterbeheerprogramma houden we echter ook rekening met benodigde capaciteit voor de nieuwe grondwatertaken, zoals dataverwerking en vergunningverlening, toezicht en handhaving.

- Voor het afwegen van drinkwaterbelangen bij (gebieds) ontwikkelingen gebruiken we het bestaande beleid van het waterschap, de provincies en het Rijk. Het verzoek om deze belangen zwaarder te laten meewegen, leidt niet tot aanpassing van het Waterbeheerprogramma. We zullen de drinkwaterbedrijven in het Waterbeheerprogramma expliciet benoemen als belangrijke watergebruikers en gebiedspartners.
- Het waterschap heeft geen bevoegdheid om strategische grondwatervoorraden voor drinkwater aan te wijzen of te reserveren. Die rol ligt primair bij de provincie. We werken vanuit onze taken en bevoegdheden samen met provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven aan het beschermen van de waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid in en rond grondwaterbeschermingsgebieden en drinkwaterreserveringsgebieden.
- Bewustwording en het inzetten van innovatieve oplossingen zijn algemene uitgangspunten in het Waterbeheerprogramma. De concrete technische adviezen krijgen geen plek in het Waterbeheerprogramma. We leggen ze wel voor aan de verantwoordelijke afdelingen.
- We waarderen dat de aannemer en het drinkwaterbedrijf willen meedenken en kennis willen delen.

4 Voorbereid op neerslagpieken

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht. Zij vinden allemaal dat het watersysteem veerkrachtiger moet worden bij neerslagpieken, maar verschillen van mening over wie daarvoor verantwoordelijk is: het systeem zelf of de inwoner. Daarnaast zijn dit de belangrijkste punten:

- Meerdere deelnemers benadrukken dat niet alle overlast te voorkomen is. Bewustwording en het accepteren van een restrisico horen volgens hen hierbij.
- Medeoverheden vragen om een duidelijke rolverdeling tussen overheden. Eén gemeente vraagt of het waterschap een subsidie kan koppelen aan maatregelen op eigen terrein.
- Inwoners zijn bereid om zelf iets te doen tegen wateroverlast, maar weten niet goed hoe.
- De agrarische sector biedt aan om tijdelijk water op te vangen op grasland, op voorwaarde van vrijwilligheid, een reële vergoeding en behoud van de landbouwfunctie.

Medeoverheden

Medeoverheden willen een veerkrachtig watersysteem. Ze vragen om een duidelijke rolverdeling tussen overheden, ook bij het afstemmen van subsidies, advies en regelgeving. Ze willen ruimte houden voor eigen beschermingsniveaus en maatwerk per gebied. Ze zien dat de huidige rekenmodellen voor wateroverlast tekortschieten. Eén gemeente wil grootschalig afkoppelen en waar nodig waterberging aanleggen en vraagt om meer meedenkend advies. Een andere gemeente vraagt of het waterschap een subsidie kan koppelen aan maatregelen op particulier terrein. Ook vinden medeoverheden dat de doelen te algemeen zijn geformuleerd en dat de doelstelling vanaf 2030 een verkeerd signaal geeft: de opgave is nu al urgent. Als eigen bijdrage bieden medeoverheden kennis aan; één provincie nodigt het waterschap uit bij de risicodialogen van de klimaatwerkregio.

Hoe nemen we dit mee?

- We werken samen met gemeenten op het thema Wateroverlast met de reguliere en bovenregionale stresstesten en risicodialogen in 2026-2027. Als gemeenten kunnen bijdragen aan het verbeteren van onze modellen en daarmee het toekomstige inzicht in de risico's op wateroverlast, juichen we dat toe. Het onderstreept het belang van samenwerking op dit thema. Samenwerking met gemeenten en in de klimaatregio's blijven we ook doen in de planperiode van het nieuwe Waterbeheerprogramma.
- De specifieke vragen van gemeenten over planadvisering en mogelijkheden over subsidieverlening vallen buiten het kader van

dit Waterbeheerprogramma. Voor deze vragen kunnen gemeenten terecht bij de accountmanager voor hun gemeente. Wij hebben de betrokken accountmanagers inmiddels geïnformeerd.

- Onze doelen voor dit thema zijn niet altijd zo concreet als we zelf willen. We maken de doelen concreter op basis van actuele en betrouwbare data. Dat is een ontwikkelstap.

Inwoners

Inwoners willen bijdragen aan een klimaatbestendige leefomgeving, maar weten vaak niet wat ze zelf kunnen doen. Ze weten bijvoorbeeld dat ze regenwater kunnen afkoppelen, maar niet hoe. Inwoners vragen om laagdrempelige begeleiding, vergelijkbaar met bijvoorbeeld energiecoaches en ze zijn bereid om hun eigen terrein aan te passen. Veel inwoners maken zich zorgen over riolering die overloopt bij hevige regen en de natuurschade die daardoor ontstaat. Tegelijk vindt een deel van de inwoners dat zij zelf weinig kunnen doen en dat hier vooral een overheidstaak ligt.

Hoe nemen we dit mee?

- Dat inwoners weten wat zij zelf kunnen doen, is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma: in 2033 informeren en adviseren we inwoners, bedrijven en anderen over de risico's op wateroverlast. Hoe we dat doen, werken we uit in een apart uitvoeringsplan. Ook de afstemming met de klimaatregio's en de gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor de riolering, nemen we daarin mee.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

Vanuit deze groep dachten twee partijen mee. De agrarische sector ziet kansen in het aanbieden van grasland als tijdelijke waterberging, op voorwaarde van vrijwilligheid, een reële vergoeding en behoud van de landbouwfunctie. Ook wil de sector bijdragen via projecten van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en door de sponswerking van de bodem te verbeteren: het vermogen van de bodem om water op te nemen en vast te houden. Tegelijk signaleert de sector een spanning: doelen voor biodiversiteit kunnen de afvoer van water remmen en dat botst met het inrichten van klimaatbuffers.

Hoe nemen we dit mee?

- We werken al samen met agrariërs om meer ruimte te maken voor het tijdelijk vasthouden van water. Deze samenwerking sluit aan bij het doel uit het Waterbeheerprogramma: in 2033 heeft het watersysteem meer ruimte en veerkracht. Zo werken we samen met het landelijke stelsel Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer. Provincies stellen de kaders, de uitvoering ligt bij de agrarische gebiedscollectieven en waterschappen financieren mee. Hierover worden afspraken gemaakt zodat collectieven met agrariërs contracten kunnen afsluiten. Ook zetten we in op een pilot om tegen een vergoeding waterberging op grasland mogelijk te maken.
- We herkennen dat biodiversiteitsdoelen en waterafvoer op gespannen voet kunnen staan: meer ruimte voor natuur op een perceel kan de

afvoer vertragen. Tegelijk kunnen biodiversiteit en waterberging elkaar bij een goede inrichting juist versterken, bijvoorbeeld bij natuurvriendelijke oevers. Of dat lukt, hangt af van de concrete situatie.

- We vinden het voorstel om verder samen te werken via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer een goed idee. Dit stemmen we af in de reguliere overleggen van dat programma.

Overig

De overige deelnemers (een dorpsraad en een natuurmilieuwerkgroep) vragen om transparante communicatie rondom dit thema en betere samenwerking tussen overheden. Beide signaleren dat inwoners onvoldoende weten wat ze zelf kunnen

doen tegen wateroverlast. Hierdoor blijft het draagvlak voor maatregelen klein. De natuurmilieuwerkgroep vreest dat er te veel plannen komen en te weinig uitvoering. De dorpsraad wil dat positieve suggesties uit de bevolking worden meegenomen en stelt haar eigen communicatiekanalen beschikbaar, zoals het dorpsmagazine, de nieuwsbrief en Facebook. De natuurmilieuwerkgroep wil zich inzetten om mensen bewust te maken.

Hoe nemen we dit mee?

- Dat we samenwerken aan maatschappelijke opgaven en daarbij de kennis en ervaring van inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en overheden benutten, is een uitgangspunt in het Waterbeheerprogramma. Samenwerking en

uitvoering op wijkniveau loopt nu meestal via de klimaatregio's. Binnen de klimaatregio's is afgesproken dat de gemeenten hierin het eerste aanspreekpunt zijn.

- In het Waterbeheerprogramma hebben we de ambitie opgenomen om mensen meer waterbewust te maken en ze te betrekken bij maatregelen die ze zelf kunnen uitvoeren. We stellen voor om dit signaal over bewustwording te bespreken bij de betreffende klimaatregio. Daarnaast betrekken we dit signaal bij onze eigen ambitie om te werken aan bewustwording. Hoe we dat doen, werken we uit in een apart uitvoeringsplan.
- We waarderen het aanbod van de dorpsraad om haar communicatiekanalen in te zetten en van de natuurmilieuwerkgroep om mensen bewust te maken.

5 Voorbereid op watertekorten

Over dit thema hebben vijf stakeholdergroepen meegedacht.

- Een gezamenlijk beeld: bewustwording over droogte is minder vanzelfsprekend dan over wateroverlast. Ook gemeenten tonen hierin volgens sommige deelnemers nog te weinig daadkracht.
- Medeoverheden leggen de nadruk op het verspreiden van informatie en op een doelmatige verdeling van water, vooral bij de inrichting van het watersysteem.
- Inwoners voelen zich persoonlijk betrokken, maar ervaren hun eigen handelingsperspectief als beperkt. Zij zien de oplossing vooral

in het vasthouden en bufferen van water.

- Er is wrijving tussen agrarische belangen en natuurbelangen: bufferen vraagt om agrarisch land, terwijl landbouw en natuur niet altijd dezelfde belangen hebben.
- De agrarische sector benadrukt dat voldoende water een basisvoorwaarde is om te kunnen bestaan.
- Een terreinbeheerder vindt dat er eerst meer inzicht moet komen, voordat er maatregelen worden genomen.

Medeoverheden

Medeoverheden benadrukken dat doelmatigheid centraal moet staan: water moet efficiënt en eerlijk verdeeld worden tijdens droogte en het watersysteem moet ingericht zijn op wat een gebied daadwerkelijk nodig heeft, in plaats van eindeloos op- of afschalen. Ook vinden ze het belangrijk dat inwoners, bedrijven en landbouw beter weten wat ze zelf kunnen doen. Ze zien pilots, zoals een voorbeeldproject voor waterzuinig bouwen of waterberging bij agrariërs, als een goede manier om de opgave en oplossingen zichtbaar te maken. Eén medeoverheid vraagt of 2033 haalbaar is: zijn er al plannen en vindt er al overleg plaats met partners? Als eigen bijdrage bieden ze kennis aan en wijzen ze op de kans om het netwerk van de klimaatwerkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie te benutten.

Hoe nemen we dit mee?

- Wij beheren onze assets zorgvuldig en doelmatig. Dit is een algemeen uitgangspunt in het Waterbeheerprogramma.
- De vraag of de doelen in 2033 haalbaar zijn heeft geleid tot een tekstuele aanpassing van de doelen bij dit thema, om niet de suggestie te wekken dat we “klaar” zijn in 2033. De doelen luiden:
 - In 2033 heeft het watersysteem meer ruimte, veerkracht en stuurbaarheid zodat we het beschikbare water efficiënter en doelmatiger kunnen verdelen voorafgaand aan en tijdens langdurige droogte en watertekorten.
 - In 2033 informeren en adviseren we inwoners, bedrijven, natuurbeheerders, agrariërs, gemeenten

en provincies over de risico's op watertekorten, zodat zij bewuster en beter voorbereid zijn en weten wat zij kunnen doen om de effecten van langdurige droogte te beperken.

- De nieuwe formulering wordt:
 - In 2033 heeft het watersysteem meer ruimte en veerkracht.
 - In 2033 zijn medeoverheden, inwoners, (drinkwater) bedrijven, natuurterreinbeheerders en agrariërs bewuster van de risico's van watertekort en weten wat ze moeten doen om dit te beperken.
- We waarderen het aanbod van kennis en de suggestie om het netwerk van de klimaatwerkregio's te benutten. Pilots en concrete maatregelen werken we uit in aparte uitvoeringsplannen. Deze stellen we jaarlijks vast.

Inwoners

Inwoners voelen zich persoonlijk betrokken bij droogte: ze denken aan gezond voedsel, drinkwater en de toekomst voor hun kleinkinderen. Toch hebben ze het gevoel dat ze zelf maar beperkt iets kunnen doen. Zij zien de oplossing vooral in het vasthouden van water, bijvoorbeeld via natte landbouw, moerassen of waterberging op particuliere grond. Inwoners maken zich zorgen over de concurrentie tussen agrarische waterbelangen en natuur.

Twee locaties komen concreet terug: bij het geplande retentiegebied Overasselt vreest een inwoner voor de leefbaarheid van het westelijk deel van de gemeente Heumen en stelt de uiterwaarden als alternatief voor.

Een inwoner stelt voor meer ruimte te reserveren voor natte ecologische zones langs de Linge o.a. bij Tiel Noord.

Hoe nemen we dit mee?

- We constateren dat inwoners zich betrokken voelen bij actuele vraagstukken over klimaatadaptatie, schoon en voldoende water, voedselzekerheid en biodiversiteit. Veel suggesties van inwoners sluiten dan ook aan bij de doelen van het Waterbeheerprogramma.
- Iedere watergebruiker kan bijdragen, bijvoorbeeld met zuinig watergebruik. Dat watergebruikers weten wat zij zelf kunnen doen, is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma: in 2033 informeren en adviseren we inwoners, bedrijven, natuurbeheerders, agrariërs, gemeenten en provincies over de risico's op watertekorten.
- Met het retentiegebied bij Overasselt wordt waarschijnlijk een planologische ruimtelijke reservering bedoeld waarvoor het Rijk verantwoordelijk is. Het waterschap heeft hierover geen zeggenschap.
- De wens voor meer natte natuur bij de Linge nemen we mee in onze overwegingen. We kunnen hierover nu geen concrete uitspraken doen.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

Vanuit deze groep dachten twee belangenorganisaties mee: een landbouworganisatie en een fruittelersorganisatie. De landbouworganisatie stelt

waterbeschikbaarheid als een niet-onderhandelbare voorwaarde om te kunnen bestaan. Als de rivierwaterstand daalt, daalt ook het grondwater en vermindert de capillaire opstijging: het natuurlijke proces waarbij grondwater door de bodem omhoogtrekt tot in de wortelzone van gewassen. Bedrijven op rivierklei zijn hiervan afhankelijk. De fruittelersorganisatie vraagt om uitbreiding van het stimuleringsprogramma voor waterefficiëntie en om het aanjagen van innovaties. Als eigen bijdrage noemt de landbouworganisatie het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, efficiënter beregenen en een betere bodem.

Hoe nemen we dit mee?

- Met ons peilbeheer streven we naar een goede balans tussen afvoeren en aanvoeren van water in een gebied. Maar waterbeschikbaarheid kunnen we niet garanderen. Dat hangt af van veel verschillende factoren die het waterschap niet altijd kan beïnvloeden, zoals de weersomstandigheden.
- In het Waterbeheerprogramma hebben we als doel opgenomen dat watergebruikers zich bewuster zijn van de risico's van watertekort en weten wat ze zelf kunnen doen om watertekorten te beperken.
- Op het moment dat we deze reactie schrijven, verkennen we de mogelijkheden om het subsidiebeleid anders vorm te geven. We kunnen daar nu niet op vooruitlopen. We stellen daarom voor dat de reagerende partij concrete suggesties voor de uitbreiding van het stimuleringsprogramma en het aanjagen van innovaties inbrengt in de

reguliere overleggen met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Terreinbeheerders natuur en recreatie

In deze groep dacht één partij mee, een beheerder van een klein gebied. Deze vraagt als eerste stap om beter inzicht in het grondwatersysteem. Pas als dat compleet is, kun je voor een groot gebied bepalen hoe je omgaat met een langdurig tekort aan watertoevoer, inclusief regenwater. Een sterk wisselend slootpeil noemt deze partij als concreet knelpunt voor de natuur. Zij is bereid mee te denken over droogte.

Hoe nemen we dit mee?

- Eerst het inzicht verbeteren in het oppervlaktewater- en grondwatersysteem is een doel in het Waterbeheerprogramma: in 2030 hebben we inzicht in actuele en toekomstige risico's op watertekorten, als basis voor sturing en advisering.
- Sterk wisselende slootpeilen zijn wellicht een knelpunt voor de natuur, maar misschien niet of in mindere mate, voor andere functies. Deze belangenafweging nemen we mee in onze peilbesluiten. Daarnaast kunnen we niet altijd voldoende water voor elke functie garanderen.
- Dat we samenwerken en gebruikmaken van de kennis en ervaring van inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en overheden, is een uitgangspunt in het Waterbeheerprogramma. We waarderen het aanbod om mee te denken.

Overig

In deze groep dachten twee partijen mee: een natuurmilieuwerkgroep en een drinkwaterbedrijf. De natuurmilieuwerkgroep vindt dat publiek en ondernemers te weinig inzicht hebben in watertekorten en dat gemeenten hierin te weinig daadkracht tonen. Als eigen bijdrage wil de werkgroep mensen en ondernemers bewust maken van de gevolgen van watertekort. Het drinkwaterbedrijf bracht bij het thema Weerbaarheid inbreng in die inhoudelijk bij dit thema hoort: het vraagt om de drinkwatervoorziening expliciet te betrekken bij regionale waterverdeling en droogtestrategieën om verdroging te voorkomen en het grondwater aan te vullen en om conflicterende belangen tussen landbouw, natuur en drinkwater te voorkomen.

Hoe nemen we dit mee?

- Mensen meer waterbewust maken en samenwerken met inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en overheden is als ambitie opgenomen in het Waterbeheerprogramma. In onze communicatie koppelen we dit aan wat mensen zelf kunnen doen.
- De oproep om drinkwatervoorzieningen expliciet te betrekken bij regionale waterverdeling is onderdeel van onze Zoetwaterstrategie. In het Waterbeheerprogramma verwijzen we daarnaar.
- We waarderen het aanbod van de werkgroep om mensen en ondernemers bewust te maken van de gevolgen van watertekort. We stellen voor om de mogelijkheden te bespreken in de betreffende klimaatregio.

6 Schoon water

Over dit thema hebben vijf stakeholdergroepen meegedacht. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Schoon water voelt het meest urgent bij inwoners en de drinkwaterbedrijven.
- De uitvoering van de Kaderrichtlijn Water heeft voor iedereen prioriteit. Daarnaast is een aanpak bij de bron van chemische stoffen nodig. Dit wordt breed gedeeld.
- Er is spanning tussen groepen. Agrarische bedrijven en belangenorganisaties vragen om realistische doelen: waar doelen door achtergrondbelasting niet haalbaar zijn, moeten die volgens hen worden bijgesteld. Inwoners vragen juist om strikte handhaving, boetes voor vervuilers en minder pesticiden.
- Drinkwaterbedrijven benadrukken hun zorgplicht en willen lozingen eerder opsporen.

Medeoverheden

Medeoverheden zien schoon water als de basis voor leefbaarheid en biodiversiteit. Zij vragen zich af of er voldoende zicht is op de bronnen van verontreiniging en zien kansen in kennisdeling en in afspraken tussen overheden. Twee medeoverheden vragen aandacht voor grondwater: de Kaderrichtlijn Water richt zich ook op grondwaterkwaliteit, terwijl dit thema vooral over oppervlaktewater gaat. Daarnaast stellen medeoverheden vragen over hun eigen rol: wat kunnen zij bijdragen vanuit hun omgevingsplan en wat verstaat het waterschap onder een leefomgeving die verstoringen kan opvangen? Als eigen bijdrage bieden zij kennis aan.

Hoe nemen we dit mee?

- Het signaal dat grondwaterkwaliteit onvoldoende terugkomt in dit thema, hebben we opgepakt door het doel hierop aan te passen. Het doel luidde: “In andere wateren voorkomen we achteruitgang vergeleken met de vorige planperiode en gaan we voor verbetering van waterkwaliteit”. De nieuwe formulering wordt: “In andere wateren en in het grondwater voorkomen we achteruitgang vergeleken met de vorige planperiode en gaan we voor verbetering van waterkwaliteit.”
- De vraag wat we verstaan onder “een leefomgeving die verstoringen kan opvangen”, heeft geleid tot een tekstuele aanpassing van het effect. Het effect luidde “De leefomgeving wordt veerkrachtiger: het kan verstoringen opvangen”. De nieuwe formulering wordt: “De leefomgeving wordt veerkrachtiger. Het kan verstoringen (zoals droogte, exoten, vervuiling) opvangen”.

- We waarderen het aanbod van kennis en de wens tot kennisdeling over verontreinigingsbronnen. Het Waterbeheerprogramma beschrijft de hoofdlijnen; hoe we hierin samenwerken met gemeenten werken we uit in de uitvoeringsplannen.

Inwoners

Inwoners maken zich concrete zorgen over pesticiden en PFAS in het water. Ze vragen om strikte handhaving van lozingsvergunningen, om boetes voor vervuilers en om vervuilers te verplichten hun eigen vervuiling zelf op te ruimen. Ook vragen ze om een actieve lobby bij het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) voor een verbod op pesticiden. Eén inwoner vraagt juist om de norm van de Kaderrichtlijn Water als grens te houden, zonder extra eisen daarbovenop. Inwoners zijn bereid zelf bij te dragen: minder gif gebruiken, zuiverende planten en het eigen afvalwater zuiveren. Zij vragen daarbij wel om informatie, bijvoorbeeld over wat wel en niet door de gootsteen kan en over alternatieven voor biociden in huis.

Hoe nemen we dit mee?

- Het aanspreken van andere partijen op hun verantwoordelijkheid en de aanpak van chemische stoffen bij de bron zijn als doelen opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Toezicht en handhaving op lozingen van PFAS voeren we uit samen met andere bevoegde gezagen, zoals gemeenten en omgevingsdiensten.
- De vraag om een pesticidenverbod via het College

voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden gaat over landelijk beleid. Dit is een politieke keuze die buiten de invloed van het waterschap ligt.

- We pakken vervuiling het liefst aan bij de bron en werken hierin samen met andere partijen. Dat staat al in het Waterbeheerprogramma. Het Waterbeheerprogramma beschrijft alleen de hoofdlijnen. Concrete maatregelen werken we verder uit in aparte uitvoeringsplannen.
- Communicatie over waterkwaliteit is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma: door onze communicatie zijn inwoners, bedrijven en gebiedspartners bewuster en dragen zij bij aan schoon water. De vraag om praktische informatie, bijvoorbeeld over wat wel en niet door de gootsteen kan, nemen we mee in onze communicatieaanpak.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

De agrarische sector vraagt om realistische doelen voor de Kaderrichtlijn Water. Het gaat om doelen die rekening houden met achtergrondbelasting: vervuiling die niet door de landbouw zelf komt. Waar doelen daardoor niet haalbaar zijn, moeten ze volgens hen worden bijgesteld. Zij wijzen erop dat een slechte waterkwaliteit leidt tot beperkingen in de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld in nutriëntenverontreinigde gebieden. De fruitteelt benadrukt dat voldoende én schoon water een absolute randvoorwaarde is voor de teelt. De sector wil samenwerken via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en pleit voor onderzoek naar doelsturing: zelf bepalen

hoe je een waterkwaliteitsdoel haalt, in plaats van opgelegde maatregelen. Als bijdrage bieden zij kennis, onderzoek en het vergroten van bewustzijn aan.

Hoe nemen we dit mee?

- De wens voor realistische doelen die rekening houden met achtergrondbelasting, sluit aan bij de huidige tekst van het Waterbeheerprogramma over doelen en ambities. Hoe we dat als waterschap samen met andere partijen kunnen uitwerken, is complex. Daarom gaan we er nu niet inhoudelijk op in. We erkennen dat problemen met de waterkwaliteit ontstaan door diverse bronnen. Dat is ook zo opgenomen in het Waterbeheerprogramma.
- We omarmen het voorstel om samen te werken en kennis te delen via het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. De afstemming over maatregelen verloopt via de reguliere overleggen binnen dit programma. Ook het aanbod van kennis en onderzoek waarderen we.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor doelsturing in de landbouw, waarbij bedrijven zelf kunnen kiezen hoe ze een waterkwaliteitsdoel halen.

Terreinbeheerders natuur en recreatie

Een terreinbeheerder van recreatiegebieden brengt blauwalgen in als een dringend en onderschat knelpunt: door vermesting staat de waterkwaliteit onder druk, met directe gevolgen voor het zwemwater. Volgens deze partij is er onvoldoende regie en verdient zwembaar water meer prioriteit. De terreinbeheerder ziet kansen

in betere samenwerking. Een belangenorganisatie voor sportvissers wijst op opkomende chemische stoffen met nog onbekende effecten en vraagt om strengere beoordeling van lozingsvergunningen, minder chemische bestrijdingsmiddelen en visvriendelijke apparatuur bij gemalen. Een kleine terreinbeheerder noemt bureaucratie en gebrek aan eigenaarschap als knelpunt en wil graag meedenken.

Hoe nemen we dit mee?

- Het waterschap monitort en beoordeelt de algemene waterkwaliteit, wat ook relevant is voor zwemwater. De verantwoordelijkheid voor zwemwaterlocaties ligt echter bij de provincie, die daarvoor bevoegd gezag is. De oproep om te werken aan een goede waterkwaliteit sluit aan bij één van de doelstellingen op dit thema: “We laten zo weinig mogelijk chemische stoffen in het water terechtkomen. Daarmee verminderen we de schadelijke effecten op het milieu. Dat doen we met monitoring, afspraken, advies en samenwerking en door andere partijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.”
- Toezicht en handhaving op lozingen voeren we uit samen met andere bevoegde gezagen, zoals gemeenten en omgevingsdiensten.
- We waarderen dat een terreinbeheerder wil meedenken over schoon water.

Overig

Vanuit deze groep dachten drie partijen mee: twee drinkwaterbedrijven en een natuurmilieuwerkgroep.

De drinkwaterbedrijven leggen het verband tussen waterkwaliteit en drinkwaterkwaliteit en wijzen op hun wettelijke zorgplicht voor de bescherming van drinkwaterbronnen. Zij vragen om die zorgplicht expliciet te verankeren in het Waterbeheerprogramma, samen met de maatregelen uit de KRW-uitvoeringsprogramma's voor de Maas, extra aandacht voor industriële stoffen en bescherming van de zones rond innamepunten voor drinkwater. Zij bieden kennis, netwerk en samenwerking aan, onder meer via de Schone Maaswaterketen.

Hoe nemen we dit mee?

- Drinkwaterbedrijven signaleren terecht het verband tussen waterkwaliteit en de kwaliteit van drinkwater. Wij hebben vanuit onze waterbeheertaak een zorgplicht voor de kwaliteit van het hele watersysteem. Dat geldt ook voor grondwaterlichamen of oppervlaktewaterlichamen met een huidige of toekomstige functie voor drinkwater. Wij geven dus een brede invulling aan onze zorgplicht. De zorgplicht voor drinkwater is daarom niet expliciet benoemd in het Waterbeheerprogramma. Wel hebben we de beschrijving van het thema ‘Schoon water’ aangepast. We hebben de begrippen schoon grondwater en grondwaterbeschermingsgebieden daaraan toegevoegd.
- We waarderen het aanbod van kennis, netwerk en samenwerking, onder meer via de Schone Maaswaterketen.

7 Biodiversiteit & (natte) natuur

Over dit thema hebben vijf stakeholdergroepen meegedacht. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Dit thema roept sterke betrokkenheid op, vooral bij inwoners. Er is een breed gedragen gevoel van urgentie over het verlies van biodiversiteit.
- Opvallend is de nadruk op samenwerking met lokale partijen en vrijwilligers, zowel bij medeoverheden als bij inwoners en lokale organisaties.
- Er is spanning tussen groepen. Agrarische bedrijven en belangenorganisaties vragen om realistische doelen en bescherming van landbouwgrond. Inwoners pleiten juist voor een ambitieuzere aanpak.
- Medeoverheden brengen concrete gezamenlijke opgaven in en vragen om duidelijkheid over wie de trekkersrol heeft.
- Meerdere stakeholders vragen aandacht voor de bestrijding van invasieve exoten.
- Wie bijdraagt aan biodiversiteit, wil daar een reële vergoeding voor. Dit speelt bij de agrarische sector en bij medeoverheden.

Medeoverheden

Medeoverheden zien groenblauwe dooradering als een gezamenlijke opgave en zoeken samenwerking met gemeenten en lokale partijen. Eén gemeente noemt concrete doelen uit het eigen natuurbeleid waarvoor zij samenwerking zoekt, zoals bloemrijke dijken, bufferstroken langs watergangen en het aanpakken van ganzenoverlast. Twee medeoverheden vragen aandacht voor de bestrijding van invasieve exoten. Eén gemeente vraagt hoe de ambitie van 25% zich verhoudt tot de 10% die in Utrecht en Zuid-Holland geldt. Een provincie vraagt om de rol van grondwater bij verdroging en kwelafhankelijke natuur explicieter te maken. Als knelpunten noemen medeoverheden budget, grond en de vraag wie de trekkersrol heeft. Zij zien kansen in samenwerking met lokale partijen die beheer met vrijwilligers willen doen, en bieden aan taken te verdelen in de regio.

Hoe nemen we dit mee?

- Groenblauwe dooradering is al als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma, dat de hoofdlijnen beschrijft. De concrete maatregelen die medeoverheden inbrengen en hun vraag over regie en trekkersrol nemen we mee in de uitvoeringsplannen. Deze stellen we jaarlijks vast. In deze uitvoeringsplannen zullen we ook de mogelijkheden van samenwerking met andere partijen betrekken.
- Wij hanteren hetzelfde langetermijndoel als de provincies. Dat is de landelijke ambitie: 10% groenblauwe dooradering in het landelijk gebied in 2050. In de planperiode 2028-2033 willen wij ongeveer 25% van dit doel hebben behaald.

- Eén gemeente zoekt de samenwerking door eigen doelstellingen aan die van het waterschap te koppelen. Bedankt voor dit initiatief! Wij stellen onze accountmanager op de hoogte hiervan en vragen om de verbinding te leggen met de juiste medewerkers.
- Verdroging van specifiek “kwelafhankelijke natuur” is toegevoegd aan de tekst van het Waterbeheerprogramma. De maatregelen die we nemen om dit risico te beperken, zijn geen onderdeel van het Waterbeheerprogramma. Dat wil niet zeggen dat we geen maatregelen nemen. Dat doen we bijvoorbeeld via onze beleidsregels die staan opgenomen in de Waterschapsverordening.

Inwoners

Inwoners voelen zich sterk betrokken bij dit thema en zien herstel van biodiversiteit als een morele verplichting tegenover toekomstige generaties. Zij vragen om een ambitieuze koers en zien de invloed van de landbouwlobby als struikelblok. Meerdere inwoners dragen concrete kansen aan, zoals ecologische verbindingen tussen Maas en Waal en langs de Linge, meer natuurvriendelijke oevers en het baggeren van de Dode Maasarm. Eén inwoner pleit voor spreiding: liever op veel plekken kleine stappen dan zes grote projecten. Een ander wijst erop dat natuurvriendelijke inrichting alleen samengaat met voldoende ruime watergangen. Inwoners maken zich zorgen over vervuiling vanuit de Maas, de afname van krabbenscheer en recreatiedruk bij kwetsbare natuur. Zij zijn bereid zelf bij te dragen, met kennis, pilots, lobbywerk en het beheren van de eigen oever.

Hoe nemen we dit mee?

- Groenblauwe dooradering is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma. We onderzoeken of de concrete kansen die inwoners aandragen ook aansluiten bij onze eigen opgaven en doelstellingen, zodat we ze kunnen meenemen in de uitvoeringsprogramma's die uit het Waterbeheerprogramma volgen.
- We voeren in de periode 2028–2033 een plan uit om de druk op de natuur te verminderen of te beperken. Denk aan vervuiling en droogte. We doen dit met Schoon Water-projecten en Europese Kaderrichtlijn Water-activiteiten.
- Als waterschap hebben we te maken met belangen van verschillende stakeholders. Hoe zwaar het landbouwbelang daarbij weegt ten opzichte van natuurbelangen, is een politieke afweging, waarover het algemeen bestuur besluit.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

De agrarische sector steunt de ambities voor biodiversiteit, maar stelt voorwaarden: leg jezelf geen doelen op die verder gaan dan de wet vraagt en vorm geen landbouwgrond om naar andere functies zonder vergoeding. Ze zien kansen in het benutten en versterken van bestaande structuren in het landschap en in het zichtbaar maken van de opbrengsten van ecosysteemdiensten (zoals waterberging, natuurlijke zuivering en bestuiving) mits daar een reële vergoeding tegenover staat. Als bijdrage bieden ze kennis, pilots en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer aan.

Hoe nemen we dit mee?

- De steun voor de biodiversiteitsambities, onder deze voorwaarden, sluit aan bij het Waterbeheerprogramma. Er is geen sprake van verplichtingen die verdergaan dan de wet vraagt of van het veranderen van landbouwgrond zonder vergoeding. Zie ook onze reactie bij het thema Voorbereid op extreme neerslag.
- Het benutten en versterken van bestaande structuren in het landschap sluit aan bij ons doel om het watersysteem en de droge arealen te gebruiken als sleutelstructuren voor groenblauwe dooradering.
- Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer is een aanpak waar waterschappen en agrarische bedrijven al jaren ervaring mee hebben en we zetten deze samenwerking voort. Ook het aanbod van kennis en pilots waarderen we.

Terreinbeheerders natuur en recreatie

Vanuit deze groep dacht één partij mee: een belangenorganisatie voor sportvissers. Zij vraagt aandacht voor visvriendelijk maaibeheer. Zij pleit voor het aanbrengen van hout in het water in de vorm van

vissenbossen. Daarnaast adviseert de organisatie om onderhoud van bestaande natuurvriendelijke oevers voorrang te geven boven de aanleg van nieuwe. Ook vraagt zij aandacht voor het blijvend functioneren van vismigratie, en niet alleen voor de aanleg ervan. Zij biedt aan hierbij een signalerende rol te vervullen.

Hoe nemen we dit mee?

- We waarderen de betrokkenheid en waardevolle adviezen. Omdat ze uitvoerend van aard zijn, leiden ze niet tot aanpassing van het Waterbeheerprogramma. We hebben onze beleidsadviseur op de hoogte gebracht van de suggesties.

Overig

In deze groep dachten vier partijen mee. Een stichting wil met vrijwilligers bijdragen aan streekeigen flora en fauna rond het eigen dorp. Als knelpunt noemt de stichting geld, maar vooral ook durf. Een landgoedeigenaar vraagt aandacht voor de bestrijding van exoten, zoals de reuzenberenklauw op natuurvriendelijke oevers. Het drinkwaterbedrijf vindt dat het oppervlaktewater te veel industriële stoffen en voedingsstoffen bevat en vraagt expliciet te maken hoe het waterschap invulling geeft

aan de zorgplicht voor de drinkwatervoorziening. Als bijdrage bieden deze partijen vrijwilligers, netwerk, kennis, een pilot en advies bij vergunningen aan.

Hoe nemen we dit mee?

- We waarderen het aanbod om bij te dragen met vrijwilligers aan streekeigen flora en fauna. We gaan intern onderzoeken of en hoe we deze lokale initiatieven op een goede manier kunnen benutten. Overigens is dit initiatief breder dan de waterschapstaken en kan dat ook worden ingevuld in afstemming met de gemeente.
- Wat betreft de reactie van de landgoedeigenaar, deze situatie is bij ons bekend. Hierover is contact en afstemming met het waterschap.
- Wat betreft de reactie van het drinkwaterbedrijf geldt, net als bij het thema Schoon water, dat wij vanuit onze waterbeheertaak een zorgplicht hebben voor de kwaliteit van het hele watersysteem. Dit geldt ook voor grondwaterlichamen en oppervlaktewaterlichamen met een huidige of toekomstige functie voor drinkwater. Deze zorgplicht is niet als apart doel benoemd in het Waterbeheerprogramma, maar wel verwerkt in de themabeschrijving.

8 Afvalwater zuiveren

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Volksgezondheid is voor iedereen de belangrijkste functie van afvalwaterzuivering.
- Medeoverheden zijn professioneel betrokken: zij zien het nakomen van afspraken over het transport van afvalwater als kern van de samenwerking.
- Inwoners vragen om meer bewustwording over wat wel en niet in het riool thuishoort en willen daar zelf aan bijdragen.
- Het drinkwaterbedrijf signaleert dat lozingseisen onvoldoende zijn en dat de monitoring niet breed genoeg is.

Medeoverheden

Medeoverheden benadrukken de kerntaken van afvalwaterzuivering: bescherming van de volksgezondheid en het nakomen van afspraken over het transport van afvalwater. Zij zien kansen in slim gebruik van grondstoffen en van het water dat bij de zuivering vrijkomt. Medeoverheden noemen samenwerking als kans en bieden aan om vanuit hun rol als rioolbeheerder actief mee te denken.

Hoe nemen we dit mee?

- Gemeenten zamelen het afvalwater in via het rioolstelsel, het waterschap transporteert en zuivert dit vervolgens. De samenwerking met gemeenten zetten we voort. Dit is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Zo borgen we de samenwerking in de keten en het werken aan de gezondheid van onze inwoners.
- Wij nemen deel aan de landelijke Energie- en Grondstoffenfabriek, een samenwerking van waterschappen die grondstoffen en energie uit afvalwater terugwinnen. Zo werken wij aan de transitie van zuiveringsinstallaties van afvalverwerkers naar energie- en grondstoffenfabrieken. Daarbij richten wij ons zowel op terugwinning van stoffen uit afvalwater als op een zorgvuldige omgang met het gezuiverde water (effluent). Dit is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma.

Inwoners

Inwoners steunen betere bescherming van volksgezondheid via goede afvalwaterzuivering. Ze

vragen om meer bewustwording over wat wel en niet in het riool thuishoort, via schoolprogramma's en excursies. Ook vragen ze om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen bij het zuiveren. Inwoners maken zich zorgen over PFAS-lozingen door de industrie en over onvoldoende handhaving. Daarnaast meldt een inwoner een onveilige situatie bij de rioolwaterzuivering in Vianen: er wordt 's avonds en 's nachts over het wandelpad gereden en het pad vormt een kwetsbare toegang tot het terrein.

Hoe nemen we dit mee?

- Bescherming van volksgezondheid, het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen en bewustwording over wat wel en niet in het riool thuishoort, staan als doelen in het Waterbeheerprogramma. Wij zijn altijd bereid om mee te werken aan schoolprogramma's en excursies. Contact over de mogelijkheden verloopt via ons klantcontactcentrum (KCC).
- Voor het terugdringen van PFAS-lozingen en andere ongewenste chemische stoffen geldt: het aanspreken van partijen op hun verantwoordelijkheid en de aanpak van chemische stoffen bij de bron zijn als doelen opgenomen in het Waterbeheerprogramma. Net als bij het thema Schoon water geldt dat we toezicht en handhaving op deze lozingen samen met andere bevoegde gezagen uitvoeren, zoals gemeenten en omgevingsdiensten.
- We hebben de melding over de rioolwaterzuivering in Vianen doorgegeven aan onze beheerders. Zij herkennen de opmerking over criminaliteit rondom de zuivering en geven aan dat hierover ook contact is met de gemeente en politie.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

De agrarische sector ondersteunt het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water via goede zuivering. Wel vragen ze ook hier om erkenning dat niet alle problemen met de waterkwaliteit door de landbouw worden veroorzaakt. Ze zien hergebruik van rioolwater bij droogte als kans, mits de kwaliteit van dat water voldoende is.

Hoe nemen we dit mee?

- We begrijpen dat de agrarische sector het gevoel heeft vaak te worden afgerekend op de waterkwaliteit, terwijl zij daar niet als enige partij invloed op hebben. Voor dit thema, het zuiveren van afvalwater, leidt dat niet tot aanpassingen in het Waterbeheerprogramma.
- Hergebruik van gezuiverd rioolwater (effluent) is een actuele vraag, maar geen doel op zich in het Waterbeheerprogramma. Het sluit aan bij onze doelen rond circulariteit, klimaatadaptatie en zoetwaterbeschikbaarheid. De vraag is hoe we effluent zo hoogwaardig mogelijk kunnen inzetten als extra zoetwaterbron, zonder nadelige effecten voor het watersysteem. Dit is voor ons waterschap en landelijk nog een punt van onderzoek en discussie.

Overig

Vanuit deze groep dachten twee partijen mee: een natuurmilieuwerkgroep en een drinkwaterbedrijf. De natuurmilieuwerkgroep onderschrijft de doelen over

het transport van afvalwater en het voldoen aan de lozingseisen. Het drinkwaterbedrijf vraagt om in het Waterbeheerprogramma expliciet te maken hoe het waterschap de zorgplicht voor de drinkwatervoorziening invult. Volgens dit bedrijf zijn de lozingseisen voor rioolwaterzuiveringen te beperkt: die gaan vooral over nutriënten, terwijl er veel meer stoffen worden geloosd. Het vraagt om ook drinkwaterrelevante en industriële stoffen in beeld te brengen en breder te monitoren. Het drinkwaterbedrijf biedt kennis, netwerk en pilots aan.

Hoe nemen we dit mee?

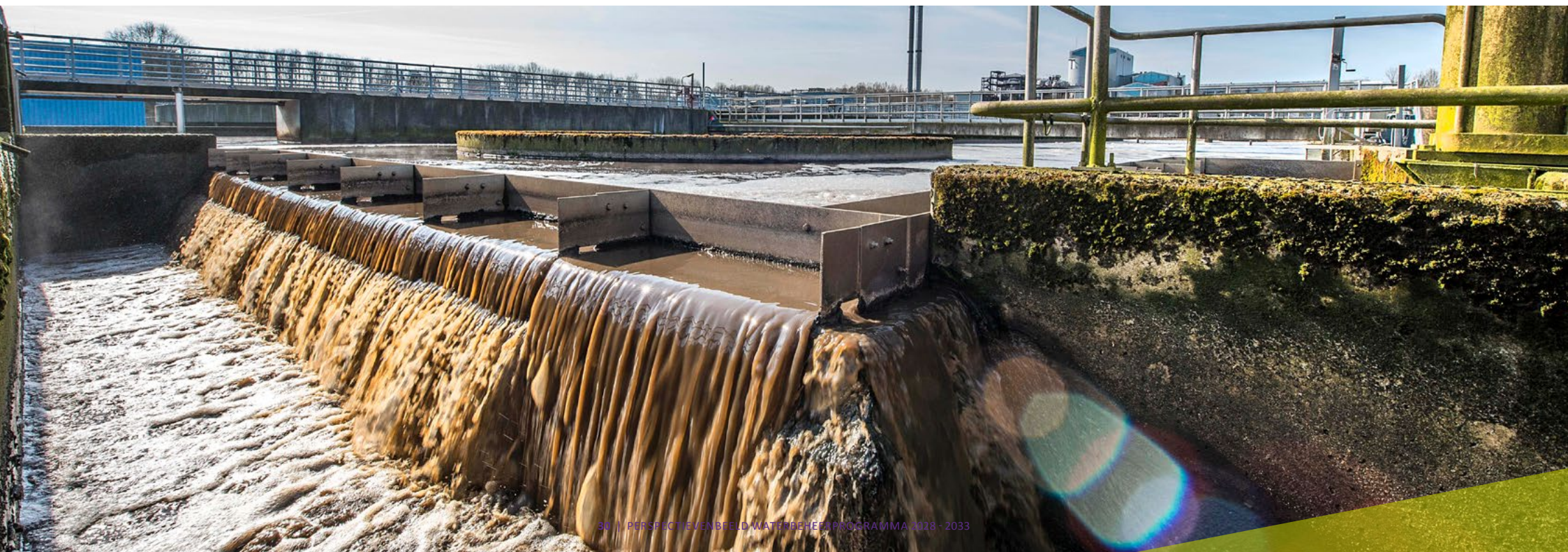
- Beide partijen onderschrijven de doelen die in het Waterbeheerprogramma staan: het nakomen van

de afspraken met gemeenten over het transport van afvalwater en het voldoen aan de lozingseisen van onze rioolwaterzuiveringen.

- Wat betreft de reactie van het drinkwaterbedrijf over de zorgplicht: net als bij het thema Schoon water hebben wij vanuit onze waterbeheertaak een zorgplicht voor de kwaliteit van het hele watersysteem, ook voor grondwaterlichamen of oppervlaktewaterlichamen met een huidige of toekomstige functie voor drinkwater. Deze zorgplicht is niet als apart doel benoemd in het Waterbeheerprogramma, maar wel verwerkt in de themabeschrijving.
- Dat we voldoen aan de lozingseisen is een doel van

het Waterbeheerprogramma, onderdeel van het thema Afvalwater zuiveren.

- De oproep van het drinkwaterbedrijf om te werken aan een goede waterkwaliteit sluit aan bij de doelstelling van het thema Schoon water: “We laten zo weinig mogelijk chemische stoffen in het water terechtkomen. Daarmee verminderen we de schadelijke effecten op het milieu. Dat doen we met monitoring, afspraken, advies en samenwerking en door andere partijen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.”
- We waarderen het aanbod om bij te dragen met kennis, netwerk en pilots.

9 Klimaatneutraal en circulair

Over dit thema hebben twee stakeholdergroepen meegedacht.

- Deelnemers steunen de doelen van dit thema, maar brengen weinig eigen inhoud in. Het thema staat verder van hen af dan de andere thema's.
- Eén medeoverheid vindt dat circulariteit te weinig aandacht krijgt, ondanks de grote impact ervan.
- Eén medeoverheid vraagt aandacht voor aquathermie als aanvullend onderwerp.
- Inwoners zien een praktisch obstakel: nieuw materiaal is vaak goedkoper dan gerecycled materiaal.

Medeoverheden

Medeoverheden ondersteunen de doelen voor emissiereductie en circulair materiaalgebruik. Eén medeoverheid vindt dat circulariteit te weinig aandacht krijgt en pleit voor minder denken vanuit normen en meer ruimte voor experimenten. Eén medeoverheid mist aquathermie in dit thema en verwijst naar de versnellingsagenda die de Unie van Waterschappen samen met de waterschappen heeft opgesteld. Aquathermie biedt volgens hen ook kansen voor de waterkwaliteit, bijvoorbeeld door het afkoelen van te warm wordend oppervlaktewater. Een andere medeoverheid signaleert dat netcongestie woning- en bedrijfsuitbreiding tegenhoudt en vraagt wat het waterschap daarin kan betekenen. Medeoverheden noemen samenwerking als kans en willen graag bijdragen.

Hoe nemen we dit mee?

- Met onze doelen voor circulariteit sluiten we aan op nationaal beleid en bestuurlijke convenanten. De ambitie die we daarbij hanteren, is een politieke afweging waarover het Algemeen Bestuur besluit.
- We hebben aquathermie toegevoegd aan het Waterbeheerprogramma als voorbeeld bij dit thema.
- In algemene zin valt de problematiek rondom netcongestie buiten onze invloedssfeer. In specifieke

situaties denken we graag mee over mogelijke oplossingen.

- We waarderen het aanbod van medeoverheden om bij te dragen en zoeken de samenwerking op waar dat kan.

Inwoners

Inwoners ondersteunen de doelen van dit thema. Zij zien een praktisch obstakel: zolang nieuw materiaal goedkoper is dan gerecycled materiaal, valt de keuze vaak op nieuw. Zij vinden dat circulaire productie gestimuleerd en gesubsidieerd moet worden. Als knelpunten noemen inwoners de hogere kosten van verduurzaming en de zorg dat waterkwaliteit voorrang zou moeten krijgen. Eén inwoner biedt kennis aan vanuit werkervaring met circulaire productie in de kabelindustrie.

Hoe nemen we dit mee?

- Het stimuleren van circulair materiaalgebruik via prijsprikkels en subsidies zien wij niet als onze taak. Voor onze eigen werkzaamheden doen we aan marktbeïnvloeding onder andere via onze aanbestedings- en inkoopvoorwaarden.
- We waarderen het aanbod om kennis te delen over circulaire productie en zullen de betrokken beleidsadviseur hierover informeren.

10 Recreatie, beleving en cultuurhistorisch erfgoed

Over dit thema hebben vijf stakeholdergroepen meegedacht. Dit zijn de belangrijkste punten:

- Inwoners zien erfgoed als iets dat bij hun identiteit hoort. Ze zien het als kans en niet als obstakel.
- Inwoners en enkele lokale organisaties hebben weerstand tegen de toenemende recreatiedruk.
- Medeoverheden zijn professioneel betrokken. Voor hen is erfgoed zowel een wettelijke verplichting als een kans.
- Terreinbeheerders vragen om zwemwater een plek te geven bij het verbeteren van de waterkwaliteit.
- Een belangenorganisatie voor sportvissers vraagt om goed bereikbare oevers voor sportvissers.
- Vanuit de agrarische sector heeft één respondent meegedacht. Deze onderschrijft het effect dat het gebied toegankelijk en aantrekkelijk is voor recreatie.

Medeoverheden

Medeoverheden benaderen erfgoed als wettelijke verplichting én als kans. Als ze op tijd worden betrokken bij ruimtelijke plannen zoals dijkwerkzaamheden, kunnen ze meekijken hoe erfgoedwaarden behouden blijven of versterkt worden. Als knelpunt noemt een medeoverheid het ontbreken van geld voor behoud of restauratie. Medeoverheden bieden kennis en netwerk aan; één provincie wil het concept-Waterbeheerprogramma inzien en meekijken bij ontwikkelingen in beschermde erfgoedzones.

Hoe nemen we dit mee?

- Wettelijke en beleidsmatige verplichtingen rond erfgoed staan niet in het Waterbeheerprogramma, maar in ons erfgoedbeleid. Dit beleid actualiseren we, inclusief de gevolgen voor onze projecten en bedrijfsvoering. In het Waterbeheerprogramma staat als doel dat we vanaf 2028 volgens dit beleid werken.
- Wij zien de mogelijke meerwaarde van erfgoed en recreatie in onze bedrijfsvoering en projecten. Of en hoe we kansen rond erfgoed benutten, bepalen we per project en op bestuurlijk niveau. Dat geldt ook voor de middelen voor behoud en restauratie.
- Samenwerking met medeoverheden is een algemeen uitgangspunt van het Waterbeheerprogramma en ook cruciaal voor dit thema. Door kennis en inzichten te delen, kunnen we elkaars beleid versterken. Onze beleidsadviseurs Erfgoed zijn geïnformeerd over het aanbod van de provincie om mee te denken over dit thema.

Inwoners

Voor inwoners is erfgoed onderdeel van hun identiteit. Ze willen een aantrekkelijke en toegankelijke leefomgeving, met een goede balans tussen recreatie en rust. Ze maken zich zorgen over overlast van recreatie in kwetsbare gebieden en vragen om handhaving. Ook signaleren ze dat een monumentstatus het waterveiligheidswerk duurder kan maken. Eén inwoner doet een concreet voorstel: het bij wijze van proef openstellen van enkele schouwpaden in Lingewaard als wandelpad, om oude kerkenpaden weer zichtbaar te maken. Eén inwoner is kritisch op hoe het belang van erfgoed is verwoord: cultuurhistorie is van belang op zichzelf, niet als middel voor de waardering van het waterschap. Zij ziet kansen in het vertellen van het verhaal van het water en de veranderende omgang daarmee. Inwoners willen actief bijdragen als gebiedsambassadeurs en vrijwilligers en met kennis.

Hoe nemen we dit mee?

- Wij herkennen de zorgen van inwoners over overlast van recreatie bij kwetsbare gebieden en hebben daar ook aandacht voor. Het doel bij dit thema is aangepast. Het doel luidde: “Gedurende deze planperiode (2028-2033) maken we de maximale draagkracht voor recreatie op onze dijken, wegen en het water inzichtelijk”. De nieuwe formulering is geworden: “In de planperiode (2028–2033) onderzoeken we hoe onze dijken, wegen en het water verantwoord gebruikt kunnen worden voor recreatie. Dan brengen we de balans in beeld tussen

functionaliteit, bereikbaarheid, overlast en beheer”.

- De ambitie die we hanteren met het cultureel erfgoed in eigendom van het waterschap is een politieke afweging waarover het Algemeen Bestuur besluit.
- We zien dat inwoners enthousiast en betrokken zijn bij recreatie en erfgoed. Dit kan ook bijdragen aan de bewustwording voor de brede maatschappelijke en toekomstige opgaven, waaraan we als waterschap werken. We vinden het belangrijk om andere partijen en inwoners hierbij te betrekken, ook met hun kennis en ervaringen. Dit komt terug in een van de maatschappelijke effecten die we willen bereiken.
- We zullen het concrete voorstel om bij wijze van proef enkele schouwpaden in Lingewaard als wandelpad open te stellen in overweging nemen

Terreinbeheerders natuur en recreatie

Over dit thema hebben twee deelnemers meegedacht. Een terreinbeheerder van recreatiegebieden vraagt om in beeld te brengen waar mensen kunnen zwemmen en dit leidend te laten zijn bij maatregelen voor waterkwaliteit. Een belangenorganisatie voor sportvissers vraagt om goed bereikbare oevers en visvoorzieningen, met extra aandacht voor jeugd, ouderen en mindervaliden. De organisatie stelt concreet voor om kleinschalig eigen beheer door de sportvisserij op te nemen in het Waterbeheerprogramma. Beide partijen willen bijdragen met kennis, pilots en overleg.

Hoe nemen we dit mee?

- De provincies bepalen welke plekken officiële natuurlijke zwemwateren zijn. Informatie hierover is te vinden op zwemwater.nl. De waterkwaliteit heeft onze aandacht; dat behandelen we in het thema Schoon water van het Waterbeheerprogramma.
- De bereikbaarheid van onze oevers voor bijvoorbeeld sportvissen wegen we mee bij het inzichtelijk maken van de maximale draagkracht voor recreatie op onze dijken, wegen en het water. Het Waterbeheerprogramma beschrijft alleen de hoofdlijnen. Concrete maatregelen, zoals de bereikbaarheid van oevers en voorzieningen voor specifieke doelgroepen, werken we verder uit in aparte beleids- en/of uitvoeringsplannen.
- We waarderen het aanbod om bij te dragen aan het beheer. Hoeveel ruimte hiervoor is, bepalen we per project of op bestuurlijk niveau.

Overig

In deze groep dachten vier partijen mee: een erfgoedstichting, een landgoedeigenaar, een dorpsraad en een natuurmilieuwerkgroep. De stichting en de dorpsraad verbinden erfgoed en recreatie met de lokale identiteit en zien concrete koppelkansen. Zij vinden dat sober en doelmatig werken niet mag leiden tot het missen van meerwaarde die met beperkte extra investeringen haalbaar is en willen bijdragen met vrijwilligers, kennis en netwerk. De landgoedeigenaar en de natuurmilieuwerkgroep plaatsen juist een kritische noot: recreatiedruk tast kwetsbaar landschap, natuur en agrarische bedrijven aan.

Hoe nemen we dit mee?

- Het erfgoednetwerk en de mogelijkheden om dit in te zetten, brengen we in kaart in het erfgoedbeleid dat we actualiseren. In het Waterbeheerprogramma zelf staat dit niet; wel is het doel om vanaf 2028 volgens dit beleid te werken. Hoeveel ruimte er is voor

participatie en initiatieven, bepalen we per project of op bestuurlijk niveau.

- Koppelkansen voor ruimtelijke kwaliteit wegen we af per project. Of daar extra budget voor komt, is een keuze van ons bestuur.
- Wij herkennen de zorgen over eventuele overlast door recreatie en hebben daar ook aandacht voor. Het doel bij dit thema is aangepast. Het doel luidde: “Gedurende deze planperiode (2028-2033) maken we de maximale draagkracht voor recreatie op onze dijken, wegen en het water inzichtelijk”. De nieuwe formulering is geworden: “In de planperiode (2028-2033) onderzoeken we hoe onze dijken, wegen en het water verantwoord gebruikt kunnen worden voor recreatie. Dan brengen we de balans in beeld tussen functionaliteit, bereikbaarheid, overlast en beheer”.
- We waarderen het aanbod om bij te dragen met vrijwilligers, kennis en netwerk. Waar dit past bij onze projecten, maken we hier graag gebruik van.

11 Wegbeheer

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht. Zij geven aan dat:

- Wegbeheer een relatief technisch thema is. Er zit minder spanning in ideologie dan bij de andere thema's.
- Inwoners vragen om veiligheid en kwaliteit. Medeoverheden vragen om afstemming met hun eigen beleid.
- Opvallend: groenblauwe dooradering langs wegen wordt door zowel

medeoverheden als inwoners vaak gekozen als gewenst effect. Natuur en wegbeheer hoeven niet te concurreren.

- Vanuit de agrarische sector heeft één deelnemer meegedacht. Deze onderschrijft de doelen over begaanbare en veilige wegen.
- In de groep overig heeft één deelnemer (een natuurmilieuwerkgroep) meegedacht. Deze vindt naast bereikbaarheid ook leefbaarheid en biodiversiteit langs wegen belangrijk.

Medeoverheden

Medeoverheden vragen om goede, begaanbare wegen als basisdienstverlening. Ook willen ze dat de kwaliteitsniveaus worden afgestemd met gemeentelijk beleid. Gemeenten en waterschap hanteren soms verschillende niveaus volgens de NEN 2767-norm, de landelijke norm voor de technische staat van kunstwerken zoals bruggen. Dit verschil (bijvoorbeeld score 3 versus score 4) zorgt voor praktische problemen. Een medeoverheid wil graag geïnformeerd blijven over de normkeuze van het waterschap. Groenblauwe dooradering langs wegen wordt door hen vaak als gewenst effect gekozen. Ze bieden aan hun beleid hierover af te stemmen met het waterschap.

Hoe nemen we dit mee?

- Goede, begaanbare wegen zijn als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma: alle wegen in ons beheer blijven ook onder extreme weersomstandigheden begaanbaar, veilig en bereikbaar.
- We waarderen het aanbod om beleid af te stemmen. We stellen voor om hiervoor de reguliere overleggen te gebruiken, zoals de regionaal maatschappelijke agenda en de regionale uitvoeringsagenda verkeersveiligheid. Daarnaast staan wij altijd open voor individuele afstemming tussen gemeente en waterschap. De afstemming tussen waterschap en gemeenten over onderhoudsnormen is toegevoegd aan de tekst van het Waterbeheerprogramma.
- Groenblauwe dooradering is als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma.

Inwoners

Inwoners vragen om veilige wegen voor alle verkeersdeelnemers. Ze maken zich vooral zorgen over zwaar doorgaand verkeer op smalle dijkwegen. Een inwoner vraagt aandacht voor de verkeerssituatie op de smalle noordkant van de Graafstroom (Meulenbroek, Gijbelandsedijk). Een andere zorg is het snelheidsregime in de gegroeide bebouwing dat decennialang niet is aangepast. Groenblauwe bermen zijn een positieve toevoeging volgens inwoners, al vraagt één inwoner ook aandacht voor kapotgereden bermen. Tot slot vragen ze om actief onderhoud in plaats van uitgesteld onderhoud. Een inwoner benadrukt dat goed onderhouden wegen bijdragen aan de leefbaarheid en het vertrouwen in het waterschap.

Hoe nemen we dit mee?

- De vraag om veilige wegen voor alle verkeersdeelnemers is geborgd in het Waterbeheerprogramma: mensen kunnen veilig en vlot hun bestemming bereiken en het verkeersgedrag is veilig. Het Waterbeheerprogramma beschrijft doelen op hoofdlijnen; concrete situaties en maatregelen pakken we op in het beheer en onderhoud van onze wegen.
- De melding over de verkeerssituatie bij de Graafstroom is doorgegeven aan de beleidsadviseur Verkeer.
- De keuze voor verschillende onderhoudsregimes (passief of actief) en de ambitie die we daarbij hanteren, is een politieke afweging waarover het Algemeen Bestuur besluit.
- Het snelheidsregime op onze wegen voldoet aan de landelijke richtlijnen voor wegen in het buitengebied (60 of 80 km/uur).
- De melding over zwaar doorgaand verkeer bevat een con-

crete locatie en oplossing. We nemen contact op met de deelnemer om de situatie ter plaatse te beoordelen.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

Vanuit de agrarische sector heeft één deelnemer meegedacht. Deze onderschrijft de doelen dat wegen ook onder extreme weersomstandigheden begaanbaar blijven en dat het wegenareaal op het afgesproken kwaliteitsniveau wordt gehouden.

Hoe nemen we dit mee?

- De doelen van deze deelnemer sluiten aan bij die van het Waterbeheerprogramma.

Overig

Een lid van een natuurmilieuwerkgroep vindt naast bereikbaarheid ook leefbaarheid en biodiversiteit langs wegen belangrijk. Als knelpunt noemt deze deelnemer dat plannen op papier mooi klinken, maar niet altijd worden uitgevoerd. Samenwerking met overheden is volgens de deelnemer noodzakelijk en daaraan wil de natuurmilieuwerkgroep zelf bijdragen.

Hoe nemen we dit mee?

- Bereikbaarheid en groenblauwe dooradering zijn beide als doel opgenomen in het Waterbeheerprogramma.
- Het is goed om te lezen dat de natuurmilieuwerkgroep zelf wil bijdragen. Wij nemen dit aanbod in overweging en gaan intern bespreken hoe we hier gebruik van kunnen maken.

12 Weerbaarheid

Over dit thema hebben vier stakeholdergroepen meegedacht.

Dit zijn de belangrijkste punten:

- Afstemming met crisispartners en bewustwording bij inwoners zijn de kern van dit thema.
- Er is weinig inhoudelijke spanning tussen stakeholdergroepen.
- Medeoverheden zijn professioneel betrokken.
- Inwoners willen weten wat ze zelf kunnen doen.
- Het drinkwaterbedrijf vraagt om de drinkwatervoorziening expliciet te betrekken bij regionale waterverdeling en droogtestrategieën en wil partner zijn van het waterschap.
- Eén medeoverheid noemt klimaatrisico's voor erfgoed als aandachtspunt.

Medeoverheden

Voor medeoverheden is crisisafstemming met partners en een maatschappijbrede aanpak (whole-of-society) de kern van weerbaarheid. Zij signaleren dat sociale achteruitgang de weerbaarheid van de samenleving onder druk zet. Eén medeoverheid vraagt aandacht voor rechtvaardigheid en de meest kwetsbaren in crisissituaties. Ook vraagt een medeoverheid zich af of er voldoende zicht is op de klimaatrisico's voor erfgoed. Medeoverheden onderschrijven het doel om planvorming jaarlijks met een oefening te testen. Als eigen bijdrage bieden ze kennisdeling aan.

Hoe nemen we dit mee?

- Crisisafstemming en de maatschappijbrede aanpak passen bij de doelen en effecten die we willen bereiken. Op dit moment richt ons beleid zich op een maatschappijbrede aanpak en focussen we niet op bijzondere doelgroepen.
- Aandacht voor klimaatrisico's rond erfgoed nemen we op in ons erfgoedbeleid, dat we actualiseren. Een doel in het Waterbeheerprogramma is om vanaf 2028 volgens dit beleid te werken.
- De aangeboden kennisdeling past bij onze aanpak en kijk op weerbaarheid.

Inwoners

Inwoners willen weten wat ze moeten doen bij incidenten. Ze zien weerbaarheid als een taak van de overheid, maar ook als hun eigen verantwoordelijkheid. Ze maken zich zorgen dat het ontkennen van klimaatverandering de weerbaarheid tegenhoudt. Ook

maken ze zich zorgen over het uitvallen van systemen tijdens calamiteiten. Als eigen bijdrage noemen ze hun eigen noodmaatregelen en bewust stemgedrag.

Hoe nemen we dit mee?

- Inwoners voorbereiden op en helpen tijdens noodsituaties, zoals bij overstromingen en evacuatie, is een directe taak van gemeenten en veiligheidsregio's. Wij beschikken vaak over cruciale informatie, bijvoorbeeld over dijkveiligheid en waterstanden. Daarnaast adviseren wij de veiligheidsregio en gemeenten bij noodsituaties op het gebied van waterveiligheid. Meer informatie is te vinden op: overstroomik.nl.
- Voor meer algemene situaties werken alle overheden in Nederland samen aan bewustwording en weerbaarheid van inwoners. Het gaat dan bijvoorbeeld over de uitval van energiesystemen. Hiervoor zijn de volgende websites beschikbaar: nlalert.nl en crisis.nl.
- Mensen beïnvloeden die klimaatverandering ontkennen, zien wij niet als onderdeel van het beleid op het thema Weerbaarheid. We richten ons wel op bewustzijn en op wat inwoners zelf kunnen doen bij klimaatgerelateerde thema's zoals Voorbereid op neerslagpieken en Watertekorten.

Agrarische bedrijven en belangenorganisaties

De agrarische sector heeft voor dit thema weinig specifieke inhoud ingebracht. Ze onderschrijven het gedeelde effect dat we schade en maatschappelijke

ontwrichting beperken door incidenten snel en effectief te beheersen. Een eigen bijdrage of prioriteiten noemen ze niet.

Hoe nemen we dit mee?

Het doel van deze stakeholdergroep sluit aan bij dat van het Waterbeheerprogramma.

Overig

Een dorpsraad wil het waterschap verbinden met dorpsbewoners, zodat zij weten wat ze moeten doen bij incidenten. Specifieke zorgen benoemt de dorpsraad niet. Het drinkwaterbedrijf vraagt om de drinkwatervoorziening expliciet te betrekken bij regionale waterverdeling en droogtestrategieën en wil graag partner zijn van het waterschap.

Hoe nemen we dit mee?

- We waarderen dat de dorpsraad wil bijdragen aan de verbinding tussen het waterschap en dorpsbewoners. De komende periode onderzoeken we of en op welke manier we gebruik kunnen maken van dit aanbod. Dat mensen weten wat ze moeten doen bij incidenten, sluit aan bij de effecten en doelen die we nastreven.
- De inbreng van het drinkwaterbedrijf sluit aan bij wat we ook bij het thema Voorbereid op watertekorten aangeven: de oproep om drinkwatervoorzieningen expliciet te betrekken bij regionale waterverdeling is onderdeel van onze Zoetwaterstrategie, waarnaar we in het Waterbeheerprogramma verwijzen. We waarderen het aanbod om partner te zijn en gaan hierover graag met het drinkwaterbedrijf in gesprek.

Vervolgstappen

In november 2026 volgt de bestuurlijke besluitvorming over het ontwerp Waterbeheerprogramma 2028-2033. Hierbij wordt het Perspectievenbeeld als onderlegger toegevoegd aan de besluitvormingsstukken. We publiceren het Perspectievenbeeld in het najaar van 2026 op de website meedenken.waterschaprivierenland.nl. Daarnaast koppelen we het terug aan alle deelnemers en genodigde partijen.

Van januari tot maart 2027 loopt de officiële inspraakprocedure voor het vastgestelde ontwerp Waterbeheerprogramma 2028-2033. Dan wordt het ontwerp-Waterbeheerprogramma zes weken lang ter inzage gelegd en kan iedereen zienswijzen

indienen. De verwerking van de inspraakreacties en de besluitvorming over het definitieve Waterbeheerprogramma 2028-2033 kunnen nog leiden tot aanpassingen.

Terugblik op het proces

In totaal deelden negentig deelnemers hun perspectief, verspreid over de 12 beleidsthema's van het Waterbeheerprogramma. Deelnemers waardeerden het webinar. Ze vonden het een toegankelijke manier voor een toelichting op het werk van het waterschap voordat ze hun reactie formuleerden. Dankzij het vaste reactieformulier kwam de inbreng vergelijkbaar binnen

en ook op een manier die goed te verwerken is.

Wij zijn verheugd met het grote aantal reacties. Door de diversiteit was het ook een intensieve klus om ze goed te duiden. De reacties per stakeholdergroep bundelen en tegen elkaar afwegen, vroeg om tijd en zorgvuldigheid. Dat hangt samen met de keuze om deelnemers open te vragen naar hun ervaringen, ideeën en zorgen. De opgehaalde perspectieven tekenen de betrokkenheid van de mensen die wonen en werken in het rivierengebied.

Na afronding van de inspraakprocedure evalueren we het proces in zijn geheel.